

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

"ויעתר יצחק לה'" (כה, כא)

"הרבה והפציר בתפילה" (רש"י). מספרים על הגאון ר' יעקב ישראל קנייבסקי, הסטייפלער זצ"ל, כי פעם אחת, שח לו אחד מנכדיו על כי עומד הוא לנסוע לכותל המערבי.

"בעמדך שם, תזכיר גם אותי בתפילתך". ביקש הסטייפלער. הנכד היה המום, "האם אני צריך להזכיר את הסבא לפני הקב"ה? הלא הקשר שלך עם ריבונו של עולם הרבה יותר חזק, וכי בשמים לא יודעים מיהו בעל "קהילות יעקב" עד שאני אזכירנו בתפילתי?" תמה הנכד.

כששמע מרן את הדברים, הזדקף והרעים את קולו: "דע לך, אין שום תפילה החוזרת ריקם, כך טבע הקב"ה בבריאתו. כל מילה של תפילה ותחנונים היוצאת מפיו של יהודי פועלת את פעולתה, אם לא היום אז מחר, אם לא מחר אז מחרתיים, ואפילו בעוד מאה שנה. גם התפילה שתתפלל עלי, תעזור!" אמר מרן הסטייפלער לנכדו.

"ויעתר יצחק לה'... כי עקרה היא" (כה, כא)

הרב יעקב שכטר שליט"א, סיפר למגיד המישרים רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לישיבה מסוימת לדבר בפני הבחורים. בין הדברים סיפר להם, כי בקהילת אופקים, בתקופת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר שם אברך ל"ע חשוך ילדים. השנים חלפו. צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים. הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל. באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר: "יודע אתה, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו, אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה שתים-עשרה בלילה...". הלה תמה לשעה המאוחרת, שבה התבקש להגיע לרב, אולם מה לא יעשה האדם כדי לזכות בפרי בטן? בשתים-עשרה נקש מיודענו בדלת ביתו של הרב פינקוס. הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו, החל בנסיעה. "מה הסגולה?" ניסה האברך להבין. "חכה", השיב הרב. הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון ירוחם... שלושים-ארבעים קילומטר של מדבר למלוא כל האופק. להפתעתו המרובה הרב עוצר באמצע השום-מקום. "כאן תרד", אומר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשיממון. "מה צריך לעשות? מהי הסגולה?" - הוא תוהה ומבקש מהרב הבהרות. והרב פינקוס עונה: "כעת השעה שתים-עשרה וחצי בלילה, אני אגיע בע"ה בשלוש וחצי לאסוף אותך... יש לך שלוש שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן - רק הקב"ה. תבכה, תצעק ותתחנן..."

"סופו של הסיפור הוא", הרים הרב שכטר את קולו לפני הבחורים, "שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן...". כשיצאתי מן הישיבה, סיים הרב שכטר, ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי: "אני הוא אותו הבן, שנולד לבני הזוג שהרב דיבר עליהם!..."

"ויתרוצצו הבנים בקרבה" (כה, כב)

מביאים בשם הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל, ששאל למה לא קמים לפני אישה בהריון, הרי יש מישהו שיודע את כל התורה כולה בתוך בטנה, ותירץ שבגלל שהוא לא למד לשמה לכן לא קמים לפניו.

והוסיף, איך יודעים שהוא לא למד לשמה? כי אם ב'פליק' אחד הוא שוכח הכל זה סימן שלא למד לשמה...

"ויקראו שמו עשו" (כה, כה)

מספרים על הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א בעל "דגל מחנה אפרים" נכדו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שנזדמן פעם לפונדק אחד עם סופר משכיל, הקניטו הלה ואמר לו: כבודו הוא אמנם נכד הבעש"ט, אך דומני שלי יש יותר חסידים מאשר לכבודו. נענה הצדיק ואמר: אין תימה בדבר, בפרשתנו כתוב "ויקראו שמו עשו" פירש רש"י הכל קראו לו כן, ואילו "ויקרא שמו יעקב" הקב"ה קראו כן. את עשו הכל מכירים, ואילו את יעקב מכיר רק הקב"ה..."

"ויגדלו הנערים" (כה, כז)

פירש רש"י, שכל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, אולם כיון שנעשו בני שלוש עשרה זה פירש לבתי מדרשות, וזה פירש לעבודת גילולים. להרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב היה בן, זאב שמו. היה הילד זאב ככל הילדים בני גילו, כמותם למד, וכמותם השתובב ושיחק. כאשר התקרב לגיל שלוש עשרה, פנה אביו הצדיק לסופר סת"ם מומחה, בבקשה כי יכתוב תפילין עבור בנו יקר. ניגש הסופר למלאכה בקדושה ובטהרה וברוב רגש, לא בכל יום מזדמן לו לסופר לכתוב תפילין לבנו של צדיק הדור. כאשר סיים, בא הסופר לרבי יחיאל מיכל והראה לו את הפרשיות. שמח רבי יחיאל מיכל בפרשיות המהודרות, אולם בקשה אחת הייתה בפיו לפני שתכניס את הפרשיות לבתים, הבא אותן אלי שוב. כעבור זמן בא הסופר ובידיו הבתים והפרשיות. נטל רבי יחיאל מיכל את הבתים בידיו והחל בוכה, בכי חרישי מעומק הלב. והדמעות, דמעות קודש, גולשות לתוך בתי התפילין, והסופר רואה ומשתומם. כאשר נרגע הרבי מבכיו, היו בתי התפילין מלאים מדמעותיו. רוקן הרבי את הבתים, ייבש אותם פנה ואמר לסופר, עתה רשאי אתה להכניס את הפרשיות אל תוך הבתים. בהגיע היום והנער זאב החל להניח תפילין, חל שינוי בנער ללא הכר, ליבו התמלא באהבת תורה ויראת שמים, ומאז עלה ונתעלה עד שהיה לאחד מצדיקי הדור, ה"ה הרה"ק ר' זאב מז'אבריז' ז"ע.

"ורבקה אוהבת את יעקב" (כה, כח)

"ואת עשו שנאתי" (מלאכי א, ג)

רבי עקיבא הרבה להתווכח עם הנציב טורנוסרופוס. פעם שאלו הלה מדוע שונאנו הקדוש ברוך הוא שכך כתוב ואת עשו

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

טודרוס, השם אשר קרא לך אביך, הייתי נוסע ובא לקרובי אבי ואתן להם את כתב המליצה, כי אני יוסף בן שמעון אחי אביהם, אבל אחר אשר קראת את עצמך לפני קרובי בשמי ולקחת הכסף, עתה אנה אני בא: והנמשל מובן דזאת הייתה טענת עשו, כי יעקב עשה מרמה, ואמר אנכי עשו בכורך, כשמוע צעק צעקה גדולה ואמר הכי קרא שמו יעקב, כי כאשר בא לפניך אם היה אומר לך כי הוא יעקב, ודאי לא היית מברך אותו, עם הברכות אשר הכינות עבורי, אכן הלא הוא לא קרא עצמו בשם יעקב וכיזב ואמר כי הוא עשו, אם כן כבר נתת לו הברכות אשר היו שמורות עבורי. וזהו הכי קרא (יעקב) את שמו יעקב הלא הוא קרא את עצמו עשו אם כן ויעקבני זה פעמים. (משלי יעקב)

"וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת

אחיך עד שוב אף אחיך עמך" (כו, מד-מה)

ולכאורה הרי אלו כפילות הלשון. אך יש לומר דהנה אם האדם יושב עם שונאו בעיר אחת, הרי יכול לראות במו עיניו בכל יום האם כבר חלפה השנאה ממנו ויוכל להרצות עמו, אבל כשהמה בשתי עיירות רחוקות אין עצה זו שייך, רק יש עצה אחרת מה שכתוב בפסוק "כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם אל האדם". ועל כן אם אתה מרגיש ששב אפך ממנו יהי' לך לסימן מובהק שגם חברך כבר מחל לך על חטאתך.

וז"ש רבקה "וישבת עמו ימים אחדים", וכי תימא אם כן תהי' בעיר אחרת ומנא תדע אם כבר סלח לך אחיך, ועל זה אומר "עד אשר תשוב חמת אחיך", והעצה לידע את זה הוא "עד שוב אף אחיך ממך"...

"וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת

ישמעאל בן אברהם אחות נביות על נשיו לו

לאשה" (כה, ט)

כתב רש"י "על נשיו - הוסיף רשעה על רשעתו (ר"ל מרשעת על מרשעיות שהיו לו כבר וק"ל) שלא גירש את הראשונות". למה הדבר דומה? היה אחד שהגיע אל הרופא להיבדק, אמר לו הרופא שלפי תוצאות בדיקות הדם, חייב הוא להתחיל בדיאטה כבר מהיום, ואם לא הרי שהוא בסכנת חיים. שואל אותו אחד את הרופא מה עלי לעשות בשביל זה? אומר לו הרופא, הנה אכין לך תפריט מסודר, לארוחות בוקר צהריים וערב, בבוקר תאכל שתי פרוסות של לחם מקמח מלא עם כך וכך ירקות, בצהריים מנה אחת של עוף עם תוספת אחת בלבד ובערב ג"כ שתי פרוסות של לחם מקמח מלא עם קצת גבינה, וירקות ללא הגבלה. שמע אותו אדם, ורשם את הדברים. כשעמד בפתח לצאת מן החדר, שאל את הרופא, "רק דבר אחד אני רוצה לדעת, את התפריט שהכנת לי, לאכול לפני הארוחה או אחרי הארוחה?"... כך גם עשו, שהיו לו כבר כמה רשעיות, הלך ונשא את מחלת בת ישמעאל כי אביו מקפיד שיינשא דווקא למשפחה זו... (ציוני תורה)

שנאתי? ביקש ממנו רבי עקיבא שיתן לו ארכה עד למחרת היום, אז ישיבהו דבר. ניאות טורנוסרופוס להמתין. למחרת לגלג עליו ואמר לו בהיתול: רבי עקיבא מה חלמת זה הלילה ומה ראיתי? אמר לו ראיתי בחלומי שני כלבים, שם האחד רופוס ושם השני רופינא. קצף הנציב מאוד לשמע התשובה והגיב בחריפות, מות תמות כי ביזית את שמי, וכי לא מצאת לך שמוות לכלביך זולת שמי ושם אשתי? אמר רבי עקיבא ומה הבדל ביניכם? אתה אוכל ושותה והם אוכלים ושותים, אתה פרה ורבה והם פרים ורבים, אתה מת והם מתים, ובכל זאת פגעתי בנימי נפשך בקראי לכלבי בשמך, ואילו אתה נוטל בול עץ קורא לו אלהים, כשם אלוקים הנוטה ארץ ושמים, ובידו להמית ולהחיות, ואחר כל זאת הינך מתפלל עד אשר אלקינו שונא אתכם באמרו ואת עשו שנאתי? (תנחומא תרומה ג)

"וישמור משמרת" (כו, ה)

"גזירות להרחקות על אזהרות שבתורה... שבות לשבת" (רש"י). החזון איש זצ"ל הקים עולה של תורה בכלל, כמו כן העיר את רוח האנשים לשמור על המצוות התלויות בארץ ואת מצות השמיטה בפרט, באחד הימים נכנס אליו איש בעל שאר רוח שלא הפנים את חשיבותה של המצוה, וכשהתעוררה שאלה שראה בה צדדים להקל אמר לחזון איש, הרי שמיטה בזמן הזה היא דרבנן... נענה לו החזון איש במתק שפתיו ושאל, האם אוכל אתה נקניק עוף בחמאה? הזדעזע השומע ואמר חס ושלום, ענה לו החזון איש נקניק בחמאה זה תרי דרבנן, ראשית, בישול עוף בחלב מותר מן התורה ובמקומו של התנא רבי יוסי אף היו נוהגים כך למעשה, ויתירה מכך הרי רק דרך בישול אסרה תורה ונקניק בחמאה אינו בדרך בישול, והם נאסרו רק כדי שלא יבואו להיכשל בבשר וחלב דאורייתא.

"הכי קרא שמו יעקב" (כו, לו)

ראוי לדקדק וכי יעקב עצמו קרא שמו יעקב אלא אביו קרא לו השם הזה, ואם כן היה לו לומר ליצחק הכי קראת שמו יעקב, בלשון נוכח. אבל הנראה בזה: משל על דרך עני בן טובים, היה לו קרובים במרחקים, ונתנו לו יקירי העיר המלצה מפוארת בחתימת ידיהם, כי זה האיש יוסף בן שמעון הוא מגועם וממשפחתם, אשר היה להם בעיר הזאת, וירחמו עליו ויתנו לו מתנת יד, ויהי בדרך התחבר עמו עוד עני אחר ללכת עמו. והי בלילה גנב מכיסו את כתב המליצה הזאת ויעש ברמאות ויבוא אל הקרובים הנ"ל, כאילו הוא קרובם, והי נחפז ללכת טרם בא העלוב הנזכר, והקרובים נתנו לו כסף הרבה כי לא ידעו מי הוא, יען לא הכירו במראה פניו של קרובם ולפי כתב ההמלצה נתנו לו, והי כאשר הקריב העלוב הזה לבוא אל העיר אשר קרוביו שמה, והנה רעהו בא לקראתו בחזרה מבית קרוביו, וידע את אשר עשה לו הגנב הרמאי הזה, ויתפוש בו להוליכו לפני הבית דין. ויאמר לו הגנב מה עשיתי לך גם עתה. הנה אני אתן ואשיב לך את ההמלצה ותוכל לנסוע אליהם כנפשך, ויבך העני ויאמר הוי נבל אם אתה לא היית משנה, והיית אומר בפניהם אשר שמך